

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2015r.

Sąd Okręgowy w Radomiu I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący S.S.O. Michał Gałek

Protokolant sek.sąd. Justyna Pijarska

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2015r. w Radomiu na rozprawie spraw:

1. z powództwa J. S.

przeciwko Towarzystwu (...) z siedzibą w W.

o zapłatę 195.000,00 zł. tytułem zadośćuczynienia

2. z powództwa M. S. (1)

przeciwko Towarzystwu (...) z siedzibą w W.

o zapłatę 165.000,00 zł. tytułem zadośćuczynienia

1.1. zasądza od Towarzystwu (...) z siedzibą w W. na rzecz J. S. tytułem zadośćuczynienia kwotę 65.000,00zł (sześćdziesiąt pięć tysięcy) z ustawowymi odsetkami od dnia 1 marca 2013r. do dnia zapłaty;

1.2. oddala powództwo J. S. w pozostałym zakresie;

1.3. zasądza od Towarzystwu (...) z siedzibą w W. na rzecz J. S. kwotę 1903,00 zł. (jeden tysiąc dziewięćset trzy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

1.4. nakazuje ściągnąć od Towarzystwu (...) z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Radomiu kwotę 67,32 zł (sześćdziesiąt siedem zł. i 32 gr.) tytułem kosztów sądowych;

1.5. nakazuje ściągnąć od J. S. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Radomiu kwotę 136,68 zł (sto trzydzieści sześć zł. i 68 gr.) tytułem kosztów sądowych;

2.1. zasądza od Towarzystwu (...) z siedzibą w W. na rzecz M. S. (1) tytułem zadośćuczynienia kwotę 65.000,00 zł (sześćdziesiąt pięć tysięcy) z ustawowymi odsetkami od dnia 10 stycznia 2013r. do dnia zapłaty;

2.2. oddala powództwo M. S. (1) w pozostałym zakresie;

2.3. zasądza od Towarzystwu (...) z siedzibą w W. na rzecz M. S. (1) kwotę 2306,00 zł. (dwa tysiące trzysta sześć) tytułem zwrotu kosztów procesu;

2.4. nakazuje ściągnąć od Towarzystwu (...) z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Radomiu kwotę 79,56 zł (siedemdziesiąt dziewięć zł. i 56 gr.) tytułem kosztów sądowych;

2.5. nakazuje ściągnąć od M. S. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Radomiu kwotę 124,44 zł. (sto dwadzieścia cztery zł. i 44 gr.) tytułem kosztów sądowych.

/-/ Na oryginale właściwy podpis.-

Sygn. akt I C 129/14 (IC 130/14)

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 stycznia 2014 roku (data stempla pocztowego) powód J. S. wniósł o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) kwoty 195.000,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 marca 2013 roku do dnia zapłaty, zaś powódka M. S. (1) (w odrębnym pozwie) wniosła o zasądzenie od pozwanej Towarzystwa (...) kwoty 165.000,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10 stycznia 2013 roku do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia zgodnie z art. 446 § 4 k.c. oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów zastępstwa procesowego w kwocie po 3.617 złotych.

W uzasadnieniu powodowie wskazywali, iż w dniu 25 grudnia 2008 roku w godzinach wieczornych wracali wraz z dziećmi K. i M. oraz synem P., ze spotkania rodzinnego w K., kierując się do miejsca zamieszkania. Znajdując się na ulicy (...) powódka wraz córkami podeszła do znajdującego się przejścia dla pieszych, do którego podszedł również powód z młodszym synem. Powódka wraz z córkami wkroczyła na oznakowane przejście dla pieszych. Po chwili powód usłyszał pisk opon i zauważył próbę hamowania pojazdu oraz uderzenie w znajdujące się na pasach jego dzieci. Na skutek uderzenia córka K. została wyrzucona na kilkadziesiąt metrów poza przejście dla pieszych, natomiast młodsza z córek - M. leżała przy pojeździe sprawcy. Następstwem wypadku była śmierć 9 – letniej M.. Córka powoda doznała rozległych obrażeń. Sprawcą wypadku był A. J., kierujący samochodem osobowym marki O. (...) o nr rej. (...). W dacie wypadku pojazd sprawcy ubezpieczony był w zakresie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym towarzystwie.

W związku z zaistniałym zdarzeniem powód J. S. pismem z dnia 22 stycznia 2013 roku zgłosił szkodę u pozwanej i wystąpił o wypłatę zadośćuczynienia w kwocie 250.000,00 złotych oraz kwoty 15.228,40 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów pochówku córki i wystawienia pomnika. W odpowiedzi pozwana pismem z dnia 22 marca 2013 roku przyznała na rzecz powoda zadośćuczynienie w wysokości 35.000,00 złotych oraz kwotę 15.228,40 złotych tytułem kosztów pogrzebu.

Powódka M. S. (1) pismem z dnia 7 grudnia 2012 roku zgłosiła szkodę u pozwanej i wystąpiła o wypłatę zadośćuczynienia w kwocie 250.000,00 zł.

W odpowiedzi pozwana pismem z dnia 13 grudnia 2013 roku wskazała, iż z uwagi na trwające czynności likwidacyjne zmierzające do ustalenia zasadności roszczenia i wysokości należnego świadczenia nie jest możliwe zakończenie procesu likwidacji szkody w terminie 30 dni. Pismem z dnia z dnia 22 marca 2013 roku, pozwana przyznała na rzecz powódki zadośćuczynienie w wysokości 35.000,00 złotych.

Powodowie podnieśli, iż w wyniku wypadku stracili najmłodszą córkę. Krzywda jakiej doświadczyli jest niewymierna i nic nie jest w stanie jej wynagrodzić. Zaistniały wypadek silnie odbił się na ich zdrowiu (pozwy, k. 3 – 10, 89-96).

W odpowiedzi na pozew J. S. oraz M. S. (1) (k.67,160) pozwane Towarzystwo (...) wniosło o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. W uzasadnieniu pozwany podniósł, iż ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku z dnia 25 grudnia 2008 roku, oraz iż zostało już wypłacone należne powodom zadośćuczynienie. Pozwana przedstawiła wobec powoda J. S. propozycję zakończenia sporu ugodą (odpowieź na pozew, k. 67- 69, k. 160 -162).

Postanowieniem z dnia 24 czerwca 2014 roku sprawy z powództwa J. S. i M. S. (1) połączono do łącznego prowadzenia i rozstrzygnięcia (k. 84v).

W dalszym toku procesu strony podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Powodowie J. S. i M. S. (1) w dniu 25 grudnia 2008 roku w godzinach wieczornych wracali wraz z dziećmi: K. lat 17 i M. lat 9 oraz synem P. lat 14 ze spotkania rodzinnego w K.. Powódka wraz córkami przechodziła przez przejście dla pieszych znajdujące się na ulicy (...). Po chwili powód zauważył hamujący pojazd oraz uderzenie w znajdujące się na pasach jego dzieci. Nastęstwem wypadku była śmierć córki powodów M..

Sprawcą wypadku był A. J., który nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowy w ten sposób, w dniu 25 grudnia 2008 roku w R. na ulicy (...) w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki O. (...) o nr rej. (...) nie zachował szczególnej ostrożności, zbliżając się do oznakowanego przejścia dla pieszych, nieprawidłowo obserwował drogę i rozwijając nadmierną niedozwoloną prędkość (89,4 km/h) przy jej ograniczeniu do 40 km/h, nie ustąpił pierwszeństwa pieszym: M. S. (2) i K. S. znajdujących się na przejściu dla pieszych, doprowadzając do ich potrącenia, w wyniku czego, M. S. (2) doznała rozlanego niewielkiego krwotoku podtwardówkowego i podpajęczynówkowego, obrzęku mózgu i jego stłuczenia, złamania kręgosłupa szyjnego i piersiowego z rozległym podbiegnięciem w tkankach wiotkich szyi oraz śródpiersia, ogniska stłuczenia płuc, odmę opłucnową lewostronną złamania kości miednicy, kości ramiennej lewej, złamania żeber po stronie lewej oraz innych obrażeń skutkujących jej zgonem w dniu zdarzenia.

A. J. został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Koźlenicach z dnia 10 października 2012 roku, sygn. akt II K 488/12 (akta Sądu Rejonowego w Koźlenicach, sygn. akt II K 488/12, k. 304).

W dacie wypadku pojazd sprawcy ubezpieczony był w zakresie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym towarzystwie (okoliczność niesporna)..

Do szpitala została również przewieziona najstarsza córka powodów K., która była hospitalizowana przez okres dwóch miesięcy. K. S. doznała urazu wielomiejscowego, stłuczenia głowy i klatki piersiowej, wstrząśnienia mózgu, złamania otwartego I stopnia kostki podudzia lewego, złamania dwukostkowego podudzia prawego i złamania trzonu kości ramiennej prawej. Miała usztywnioną rękę i nogę opatrunkiem gipsowym, następnie przechodziła rehabilitację (zeznania K. S. złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2009 roku, koperta z nagraniem, k.182).

J. S. i M. S. (1) nie mogli pogodzić się ze śmiercią córki M.. Córka powodów uczyła się bardzo dobrze, była pogodnym i wrażliwym dzieckiem. Była także uzdolniona artystycznie, śpiewała w scholi kościelnej, jej pasją było malowanie. Wprowadzała dużo ciepła, miłości i serdeczności do domu. Miała dobre kontakty ze swoimi koleżankami.

Powodowie wspólnie z rodziną wyjeżdżali na wycieczki, na wczasy (zeznania M. S. (1) złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182, zeznania K. S. złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182).

Bezpośrednio po śmierci córki, powód J. S. nie mógł normalnie funkcjonować. Nie odczuwał radości ani szczęścia. Powód nie mógł sobie emocjonalnie poradzić, dlatego przez okres około roku korzystał z porad lekarzy m.in. pomocy psychiatry. Leczenie to było bardziej wspomagające całą terapię. Lekarz prowadzący leczenie wskazał, iż doznał wstrząsu pourazowego, którego symptomem była nadwrażliwość i zaleciłby poddać się leczeniu farmakologicznemu albo silnej terapii. Powód nie mógł w nocy spać, dlatego do 2011 roku przyjmował leki. Następnie po konsultacji z lekarzem zaprzestał ich zażywania i rozpoczął terapię prowadzoną przez jego przyjaciół. Powód otrzymał duże wsparcie od przyjaciół, dzięki którym wraz z żoną mogli opiekować się rodzeństwem poszkodowanej (zeznania M. R. (1) złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k. 182, zeznania M. H. złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182, zeznania A. K. złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182).

Od śmierci córki, powód nie pozwolił prowadzić żonie auta przez prawie rok, z obawy przed wypadkiem. Dźwięk telefonu budzi u niego niepokój. Po wypadku nie wyrażał woli, by gdziekolwiek wyjść ze znajomymi (zeznania K. S. złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182).

Wypadek wpłynął negatywnie na życie małżeńskie powodów. J. S. bowiem podświadomie obwiniał małżonkę, że nie dopilnowała córki. Powód odwiedza regularnie co tydzień grób córki. Samopoczucie powoda ulega pogorszeniu w rocznice śmierci córki oraz w innych sytuacjach wzmacniających odczucie straty. Powód odczuwa przygnębienie oglądając zdjęcia, czy filmy z udziałem córki (zeznania M. H. złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182, zeznania A. K. złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k. 182, zeznania M. R. (1) złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182, zeznania R. S. złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182, zeznania J. S. złożone na rozprawie w dniu 19 lutego 2015 roku, koperta z nagraniem, k. 234).

J. S. wciąż nie może pogodzić się z jej śmiercią. Śmierć córki wyzwoliła w nim uczucie przyjmującego żalu i smutku. Żałoba, której przeżywanie powód rozpoczął w chwili zdarzenia, pomimo upływu czasu, nie wypełniła się. Powód ma trudność w dokonaniu poznawczej restrukturyzacji nowej sytuacji rodzinnej spowodowanej zdarzeniem. Przedwczesna i nagła śmierć córki zaburzyła wypracowany przez lata mechanizm radzenia sobie. Wyzwoliła odczucie bezradności i bezsilności. Nagła śmierć córki naruszyła równowagę psychofizyczną, wprowadziła niezgodność pomiędzy wzorcem przystosowania w przeszłości i obecnie. Zaabsorbowanie utraconą osobą, nawracające wspomnienia, utrzymujący się niepokój może trwać kilka miesięcy a nawet lat. W związku z traumatycznym przeżyciem doszło u powoda do rozstroju zdrowia psychicznego o umiarkowanym nasileniu. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu powoda wynosi 5 % według punktu 10a załącznika do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. Zakłócenia w funkcjonowaniu powoda mają charakter przemijający i powinny ustąpić w okresie kilku lat (opinia sądowa psychiatryczno – psychologiczna, k.200 – 204).

Powód ma 54 lata, posiada wykształcenie wyższe, pracuje jako dyrektor szkoły. Uważa swój stan zdrowia za stabilny. Nie leczy się farmakologicznie (zeznania powoda złożone w dniu 19.02.2015r.).

Również M. S. (1) bardzo przeżyła śmierć córki, która w chwili wypadku szła blisko niej. Pomimo wielkiego bólu i cierpienia powódka musiała sprostać wielu codziennym obowiązkom w tym opiece nad dziećmi oraz pracą zawodową jako położna w szpitalu. Po śmierci córki M., powódka przebywała na zwolnieniu lekarskim i opiekowała się córką K. – poszkodowaną w wypadku, która przechodziła rehabilitację (zeznania M. S. (1) złożone na rozprawie w dniu 19 lutego 2015 roku, koperta z nagraniem k.234).

M. S. (1) nie przyjmowała leków, nie podjęła leczenia, ponieważ pracując zawodowo oraz wpierając męża, który podjął leczenie psychiatryczne, nie miała na to czasu. Ponieważ powódka jest zamkniętą osobą, tłumiła w sobie emocje (zeznania A. K. złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182).

Od śmierci córki korzystała z pomocy swoich przyjaciół, a wśród nich psychologów. Powódka nie mogła słuchać śmiechu dzieci, zerwała kontakty z koleżankami, które były matkami dzieci, z którymi chodziła M. do szkoły. Ilekroć wychodziła z domu, odczuwała brak córki, nie mogła trzymać ją za rękę. Powódka wspólnie z rodziną przygotowywała święta, potrawy, prezenty, czas przed świętami był wypełniony pracą i zabawą. Aktualnie Święta Bożego Narodzenia są dla powódki smutne, odczuwa przygnębienie i powraca pamięcią do czasu, kiedy żyła jej córka M.. Nie potrafi znaleźć odpowiedniej formy wypoczynku (zeznania M. S. (1) złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182 zeznania J. S. złożone na rozprawie w dniu 24 czerwca 2014 roku, koperta z nagraniem, k. 182, zeznania A. K. złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2009 roku, koperta z nagraniem, k.182).

Powódka nadal unika spotkań towarzyskich. Odwiedza grób córki raz w tygodniu (zeznania K. S. złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182, zeznania B. M. złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182).

Na skutek tego wypadku M. S. (1) utraciła zainteresowanie bliższym i dalszym otoczeniem, utraciła zdolność do doświadczania przyjemności i zadowolenia z życia. Ma poczucie zmęczenia, towarzyszą jej myśli rezygnacyjne. Gorszy nastrój i poczucie bezwartościowości występują u opiniowanej często. Swoje życie uważa za puste i pełne rozpaczy i bardzo ciężkie. Jest ono szare, a codzienne obowiązki są dla niej przykre. U M. S. (3) zaburzenia lękowo-depresyjne o znacznym nasileniu. Są one wynikiem nieprawidłowo przebiegającego procesu żałoby. Odwrócenie porządku naturalnego, grzebanie swojego dziecka, dla powódki stało się przyczyną znacznego obniżenia sensu życia, „zamrażania emocji”. Jakość życia powódki od śmierci córki uległa wyraźnemu obniżeniu. Codziennosc nie przynosi opiniowanej radości, a raczej wiąże się z cierpieniem. Proces odchodzenia dorastających dzieci z domu, nałożył się na niezakończony proces żałoby. Długotrwały uszczerbek na zdrowiu u powódki wynosi 5% według punktu 10a załącznika do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002. Powódką wymaga leczenia farmakologicznego oraz psychoterapii. Leczenie farmakologiczne potrwa około roku. Działania psychoterapeutyczne powinny być długofalowe. Ich celem byłoby zrekonstruowanie celów życiowych oraz do wypracowania nowych wzorców zachowań dostosowanych do aktualnej sytuacji życiowej (opinia sądowa psychiatryczno – psychologiczna, k. 205 – 210).

M. S. (1) ma 47 lat, posiada wykształcenie wyższe, pracuje jako położna w szpitalu. Powodowie zamieszkują wspólnie. Dzieci powodów są pełnoletnie i wyprowadziły się z domu rodzinnego: K. ma 24 lata i studiuje w K., zaś P. ma 20 lat, studiuje w W.. Przyjeżdżają do domu rodzinnego około dwa razy w miesiącu (zeznania J. S. złożone na rozprawie w dniu 19 lutego 2015 roku, koperta z nagraniem, k. 234, zeznania M. S. (1) złożone na rozprawie w dniu 19 lutego 2015 roku, koperta z nagraniem, k. 234).

Powodowie zgłosili swoje roszczenia pozwanemu towarzystwu w dniu 10 grudnia 2012r. Decyzją z dnia z dnia 22 marca 2013 roku, pozwana przyznała na rzecz powoda J. S. kwotę 35.000,00 zł oraz 15.228,40 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu, zaś na rzecz powódki M. S. (1) kwotę 35.000,00 złotych tytułem zadośćuczynienia (decyzja k. 22).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym na podstawie dokumentów załączonych do akt niniejszej sprawy, wyroku wydanego w sprawie II K 329/09 Sądu Rejonowego w Radomiu, opinii sądowo psychologicznej biegłej sądowej H. Ł. i B. G. oraz dokumentacji medycznej dotyczącej leczenia J. S., (k.194-197). Opinia została sporządzona w sposób rzeczowy, rzetelny oraz przekonywujący w oparciu o wiedzę szczególną biegłych. Z tych względów Sąd oparł się na niej czyniąc ustalenia w niniejszej sprawie.

Sąd dał wiarę zeznaniom powoda J. S. (zeznania złożone na rozprawie w dniu 24 czerwca 2014 roku, koperta z nagraniem, k. 182, zeznania złożone na rozprawie w dniu 19 lutego 2015 roku, koperta z nagraniem, k. 234), M. S. (1) (zeznania złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k. 182 oraz na rozprawie w dniu 19 lutego 2015 roku, koperta z nagraniem, k. 234), M. R. (2) (zeznania złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k. 182), M. H. (zeznania złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182), A. K. (zeznania złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182), K. S. (zeznania złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182), R. S. (zeznania złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182), B. M. (zeznania złożone na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2014 roku, koperta z nagraniem, k.182). Zeznania te są spójne i znajdują odzwierciedlenie w zasadach doświadczenia życiowego, co do skutków niespodziewanej utraty dziecka oraz w opinii biegłych sądowych H. Ł. oraz B. G., co do której strony nie zgłosiły zastrzeżeń z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania, źródeł poznania, rzetelności i logiczności .

Sąd zważył, co następuje.

Strony wywodziły swoje roszczenie z art. 446 § 4 k.p.c., który stanowi, że sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, rozumianą jako cierpienie fizyczne oraz cierpienia psychiczne (ujemne uczucia przeżywane w związku z utratą osoby bliskiej).

Wskazać należy, że tak sprecyzowane i nie zmienione w toku procesu przez powodów żądania pozwu w zakresie zadośćuczynienia, określiło granice wyrokowania stosownie do art. 321 §1 k.p.c. Zasądzenie sumy pieniężnej, która wprawdzie mieści się kwotowo w granicach powództwa lecz z innej podstawy faktycznej, choć istniejącej, a nie wskazanej przez stronę powodową, stanowiłoby orzeczenie ponad żądanie pozwu.

Zgodnie z przepisem art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

Odpowiedzialność zastępcza pozwanego towarzystwa ubezpieczeń za skutki tego wypadku, była bezsporna - pozwana jej nie kwestionowała. W toku postępowania szkodowego pozwana wypłaciła powodom tytułem zadośćuczynienia kwoty po 35.000,00 zł oraz na rzecz J. S. kwotę 15.228,40 zł tytułem kosztów pogrzebu.

Kwestią sporną pozostawała wysokość sumy pieniężnej, jaka powinna zostać wypłacona na rzecz powodów tytułem zadośćuczynienia.

Przepisy kodeksu cywilnego nie zawierają żadnych kryteriów, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego, ponieważ wypracowała je judykatura, a szczególnie orzecznictwo Sądu Najwyższego.

Analizując bogate orzecznictwo w powyższym zakresie należy zauważyć, iż zadośćuczynienie ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomiczną odczuwalną wartość. Wysokość ta nie może być jednak nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i nie może stanowić źródła wzbogacenia strony. Należy także zwrócić uwagę na fakt, iż treść art. 446 § 4 k.c. pozostawia - z woli ustawodawcy - swobodę sądowi orzekającemu w ustalaniu wysokości zadośćuczynienia i pozwala - w okolicznościach rozpoznawanej sprawy - uwzględnić indywidualne właściwości i subiektywne odczucia osoby pokrzywdzonej (porównaj wyrok SN z 19 maja 1998r., II CKN 756/97, niepubl.)

Zadośćuczynienie za krzywdę wyrządzoną czynem niedozwolonym jest świadczeniem przyznawanym jednorazowo. Wysokość zadośćuczynienia odpowiadająca doznanej krzywdzie powinna być odczuwalna dla poszkodowanego i przynosić mu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne (wyrok Sądu Najwyższego z 14 lutego 2008 r., II CSK 536/07, OSP 2010, nr 5, poz. 47),

Niewymierny w pełni charakter tych okoliczności sprawia, że sąd przy ustalaniu rozmiaru krzywdy i tym samym wysokości zadośćuczynienia ma pewną swobodę, a jego ocena w tym względzie powinna opierać się na całokształcie okoliczności spraw tj. stopniu cierpienia fizycznych i psychicznych, ich intensywność, czasu trwania, nieodwracalność następstw czynu niedozwolonego.

W ocenie Sądu ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że rozmiar i intensywność krzywdy, jakiej doznali powodowie z powodu śmierci dziecka M. S. (2) przekracza przeciętną miarę. Śmierć dziecka jest dla każdego prawidłowo funkcjonującego w społeczeństwie rodzica wielkim i traumatycznym przeżyciem, zaburza pewną przyjętą naturalną kolej rzeczy, w której to dzieci przeżywają swoich rodziców. Mimo upływu sześciu lat od zdarzenia powodowie przeżywają śmierć córki. Świadczenie zauważają zmianę w zachowaniu powodów od chwili wypadku i wskazują, że powodom cały czas trudno otrząsnąć się z negatywnych przeżyć.

Odnośnie zadośćuczynienia należnego powodom stwierdzić należy, że ich więź z córką była bardzo zażyła. Wciąż obecne jest u powodów uczucie smutku, przygnębienia, żalu oraz osłabione poczucie bezpieczeństwa, bardzo często odwiedzają grób córki. Nie ulega wątpliwości, że niespodziewana śmierć M. S. (2) wywołała u powodów cierpienia psychiczne o intensywnym charakterze. Mimo wsparcia przyjaciół, życie codzienne powodów uległo pogorszeniu.

Powód J. S. nadal nie może pogodzić się ze śmiercią córki, która wyzwoliła w nim uczucie przejmującego żalu i smutku. Żałoba, której przeżywanie powód rozpoczął w chwili zdarzenia, pomimo upływu czasu, nie wypełniła się. Przedwczesna i nagła śmierć córki zaburzyła wypracowany przez lata mechanizm radzenia sobie. Wyzwoliła odczucie

bezradności i bezsilności. W związku z traumatycznym przeżyciem doszło u powoda do rozstroju zdrowia psychicznego o umiarkowanym nasileniu.

Powódka M. S. (1) utraciła zainteresowania bliższym i dalszym otoczeniem, utraciła zdolność do doświadczania przyjemności i zadowolenia z życia. Ma poczucie zmęczenia, towarzyszą jej myśli rezygnacyjne. Gorszy nastrój i poczucie bezwartościowości występują u opiniowanej często. Swoje życie uważa za puste i pełne rozpacz i bardzo ciężkie. U M. S. (1) stwierdzono zaburzenia lękowo - depresyjne o znacznym nasileniu.

Powodowie odczuwają ból i cierpienie również obecnie. Ten stan nasila się szczególnie w czasie rocznic śmierci córki lub rodzinnych uroczystości. Jednocześnie wskazać należy, iż powodowie znaleźli pomoc i wsparcie ze strony swoich przyjaciół. Ponadto, mają oni jeszcze dwoje dzieci. Okoliczność ta łagodzi w pewnym stopniu poczucie osamotnienia po śmierci najmłodszej córki, jednakże dzieci stron aktualnie studiują poza miejscem zamieszkania, co powoduje, że powodowie lękają się także o nie (zeznania powodów złożone na rozprawie w dniu 19.02.2015r.).

W ocenie Sądu powodowie są uprawnieni do żądania stosownego zadośćuczynienia za krzywdę z powodu śmierci osoby bliskiej na podstawie art. 446 § 4 k.c.

Na rozmiar tego rodzaju krzywdy mają przede wszystkim wpływ: dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego z zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia (np. nerwicy, depresji), roli w rodzinie pełnionej przez osobę zmarłą, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości i zdolności jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy, wiek pokrzywdzonego.

Wprowadzenie do przepisu klauzuli „odpowiedniej sumy” pozostawia sądowi orzekającemu margines uznaniowości, co do wysokości zasądzonej kwoty. Jest on dodatkowo wzmocniony fakultatywnym ("może") charakterem tego przyznania, co wskazuje na konstrukcję należnego zadośćuczynienia dopiero po przekroczeniu pewnego poziomu krzywdy (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 1974 r., OSPiKA 1975, nr 7, poz. 171).

Swoboda ta, nie oznacza dowolności, gdyż przyznanie odpowiedniej sumy tytułem kompensacji krzywdy, jak i jej odmowa, muszą być osadzone w stanie faktycznym sprawy. Pomimo niemożności ścisłego ustalenia wysokości uszczerbku należy opierać rozstrzygnięcie na kryteriach zobiektywizowanych, a nie kierować się wyłącznie subiektywnymi odczuciami poszkodowanego.

Zadośćuczynienie określone w art. 446 § 4 k.c. jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, a ta w istocie nie zależy od statusu materialnego pokrzywdzonego. Jedynie rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na umiarkowany jego wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny oraz materialny poszkodowanego. Przesłanka przeciętnej stopy życiowej nie może pozbawić omawianego roszczenia funkcji kompensacyjnej i eliminować innych istotniejszych czynników kształtujących jego rozmiar i ma charakter tylko uzupełniający (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1266/00, niepublikowany).

Nie jest też właściwym odnoszenie przez pełnomocnika powodów żądań dochodzonych przed sądem na podstawie art. 446 § 4 k.c. do kwot wypłaconych członkom rodzin ofiar katastrofy smoleńskiej (stanowisko przed zamknięciem rozprawy), gdyż każda sprawa o zadośćuczynienie z powodu doznanej krzywdy jest inna i zindywidualizowana. Odmienne niż w powołanej sprawie strony nie doszły do porozumienia poza sądem.

Również postulat pełnomocnika strony pozwanej kierowania się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia sumami zasądzonymi z tego tytułu w innych sprawach, pozwalający ocenić, czy na ich tle nie jest ono nadmiernie wygórowane, może być uznany za prawidłowy tylko wtedy, gdy daje się pogodzić z zasadą indywidualizacji okoliczności określających rozmiar krzywdy konkretnego poszkodowanego i pozwala uwzględnić specyfikę jego przypadku (por. wyroki Sądu Najwyższego z 29 maja 2008 r., II CSK 78/08 Lex nr 420389; z 26 listopada 2009 r., II CSK 62/09, OSNC-ZD 2010, nr 3, poz. 80).

Zasada umiarkowanej wysokości zadośćuczynienia, czyli innymi słowy utrzymania jego wysokości w rozsądnych granicach, ma bowiem uzupełniający charakter w stosunku do kwestii zasadniczej, jaką jest rozmiar szkody niemajątkowej wyrządzonej konkretnemu poszkodowanemu i nie może prowadzić do podważenia kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia, którego wysokość musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, przy uwzględnieniu skali i zakresu następstw uszkodzenia ciała i sytuacji życiowej poszkodowanego (wyroki Sądu Najwyższego: z 12 września 2002 r., IV CKN 1266/00, nie publ.; z 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005 r., nr 2, poz. 40; z 10 lutego 2004 r., IV CK 355/02, nie publ.; z 13 grudnia 2007 r., I CSK 384/07, Lex nr 351187).

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd uznał, że zadośćuczynienie rekompensujące doznaną krzywdę przez powodów z powodu śmierci córki powinno wynieść po 100.000,00 zł na rzecz każdego z nich. W związku z wypłatą przez pozwaną powodom z tego tytułu kwot po 35.000 zł, należało zasądzić na ich rzecz dodatkowo po 65.000,00 zł (punkt 1.1 i 2.1 wyroku). W pozostałym zakresie żądanie powodów podlegało oddaleniu (pkt 1.2 i 2.2 wyroku).

Sąd uwzględnił żądanie odsetkowe, gdyż jest ono uzasadnione dyspozycją art. 481 § 1 k.c., wedle której wierzyciel może domagać się odsetek za okres opóźnienia w spełnieniu przez dłużnika świadczenia pieniężnego, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Według ugruntowanego w orzecznictwie poglądu, zgodnie z przepisem art. 481 § 1 k.c. odsetki należą się wierzycielowi od chwili, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem wymagalnego świadczenia pieniężnego, w tym także z tytułu zadośćuczynienia.

Zgodnie z zasadą wyrażoną w treści art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.) oraz art. 817 § 1 k.c. zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie.

Jak wynika z poczynionych ustaleń, powód J. S. zgłosił roszczenie o zasądzenie zadośćuczynienia za doznaną wskutek śmierci osoby bliskiej krzywdę w piśmie z dnia 7 grudnia 2012 roku, które strona pozwana otrzymała 10.12.2012r. (decyzja o przyznaniu odszkodowania k.22). Powód wnosił o zasądzenie odsetek od dnia 1 marca 2013 roku, a powódka od dnia 10 stycznia 2013r., a więc po upływie wskazanego powyżej terminu.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparte zostało na zasadzie ich stosunkowego rozdzielenia stosownie do treści art. 100 k.p.c.

Powód J. S. dochodził kwoty 195.000,00 zł, a zasądzone zostało na jego rzecz 65.000,00 zł tak, więc utrzymał się ze swoim roszczeniem w 33%. Powód poniósł w niniejszej sprawie koszty: wynagrodzenia pełnomocnika określone na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 461) - 3.600 zł plus opłatę skarbową od pełnomocnictwa -17 zł, opłatę od pozwu - 9750 zł., zaliczkę na wynagrodzenie biegłych łącznie 13.617 zł.

Strona pozwana poniosła koszty wynagrodzenia pełnomocnika procesowego, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz koszty zaliczki - 250zł. łącznie 3.867 zł.

Powód poniósł łącznie kwotę 13.617 złotych tytułem kosztów procesu, przegrał w 67 %, zatem Sąd zasądził od Towarzystwa (...) z siedzibą w W. na rzecz J. S. kwotę 1.903,00 zł (pkt 1.3 wyroku).

W punkcie 1.5 wyroku na podstawie art. 83 i 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i art. 100 k.p.c. Sąd nakazał ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Radomiu , kwotę 136,68 zł tytułem zwrotu wydatków (kwota 204 zł - k. 221).

Powódka M. S. (1) dochodziła kwoty 165.000,00 zł, a zasądzone zostało na jej rzecz 65.000,00 zł tak, więc utrzymała się ze swoim roszczeniem w 39%. Powódka poniosła w niniejszej sprawie analogiczne jak powód koszty, różniące się jedynie opłatą od pozwu, która stanowiła kwotę 8.250. Łącznie powódka poniosła kwotę 12.117 złotych, przegrała w 61 %, zatem Sąd zasądził na jeje rzecz na podstawie art. 100 k.p.c. od Towarzystwa (...) z siedzibą w W. na rzecz M. S. (1) kwotę 2.306,00 zł .

W toku postępowania wydatkowano ze Skarbu Państwa na poczet wynagrodzenia biegłych kwotę 204 zł. (postanowienie k. 221). Powódka winna ponieść z tego tytułu kwotę 124,44 zł. Dlatego w punkcie 2.5 Sąd nakazał ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa tę kwotę na podstawie art. 83 i 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i art. 100 k.p.c..

Analogicznie w punktach 1.4 i 2.4 wyroku Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego towarzystwa na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Radomiu kwoty 67,32 zł i 79,56 zł tytułem zwrotu wydatków na wynagrodzenie biegłych na podstawie art. 83 i 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i art. 100 k.p.c.

/-/ Na oryginale właściwy podpis.-